

Rammeaftale 2023-24

Politisk aftale om udvikling, koordinering og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland

Forord

Med Rammeaftale 2023-24 sætter de midtjyske kommuner og Region Midtjylland retningen for de kommende års samarbejde om udvikling af faglige indsatser og koordinering af kapacitet og styring på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland.

Retningen er politisk sat med indspil fra kommunerne og regionen. Med aftalen er der lagt op til et endnu tættere samarbejde på tværs af kommuner og regionen i en tid, hvor stadig flere borgere har behov for hjælp og støtte. Et stærkt samarbejde hvor borgernes tilværelse og livskvalitet er i centrum.

I Rammeaftale 2023-24 vil der fortsat være fokus på den nære psykiatri og den fælles indsats for at hjælpe borgere, der har psykiatriske udfordringer og/eller diagnoser. Det er vigtigt, at der tænkes i sammenhæng og synergier til de nye politiske sundhedsklynger, hvor samarbejdet mellem kommuner og region omkring en styrkelse af de psykiatriske indsatser kan drøftes.

Samtidig vil vi gå i endnu tættere dialog med hinanden om, hvordan vi i fællesskab får udviklet tilbud til den voksende gruppe af borgere med komplekse problemstillinger. Det er en gruppe, der har brug for højt specialiserede tilbud, og hvor der er behov for at sætte vores fælles viden og tilbud i spil.

Vi ser frem til samarbejdet om at udfolde rammeaftalens visioner og initiativer til konkret handling og vil takke alle jer, der er med til at give rammeaftalen liv og værdi lokalt her i Midtjylland.

Med venlig hilsen

Torben Hansen
Formand for KKR Midtjylland

Ib Lauritsen
Næstformand for KKR Midtjylland

Indhold

Forord	2
Overblik	3

Udviklingsområder

Den nære psykiatri	4
Borgere med komplekse udfordringer	5

Styringsaftale

Styringsaftale 2023-24	6
Tværregional koordination	7
Bilag til Rammeaftale 2021-22	8

Overblik

Rammeaftalens mål og vision for borgerne

Samarbejdet på det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Midtjylland kendetegnes ved, at det gør en forskel for borgerne.

Vi arbejder sammen på tværs af de midtjyske kommuner og region for:

- At borgeren har mest muligt ansvar og indflydelse på eget liv med fokus på livskvalitet og mestring
- At indsatser hænger sammen og skabes sammen med borgeren - hele vejen rundt
- At borgerens ressourcer kommer i spil og skaber værdi i en tidlig og fokuseret indsats
- At alle er en del af et fællesskab

Samarbejdet skal sikre høj kvalitet i tilbuddet til alle målgrupper. Både for borgere med potentiale for rehabilitering og øget mestring og borgere med varigt støttebehov.

Udvikling og koordinering

Det er kommunernes ansvar at koordinere det specialiserede social- og specialundervisningsområde i samarbejde med regionen. Denne koordination foregår via rammeaftalen, som indeholder aftaler om fælles udviklingstiltag, kapacitet og styring på det sociale område.

De midtjyske kommuner oplever en rimelig sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel på det specialiserede område. Der er områder, hvor det kan være vanskeligt at finde det rette tilbud. Samtidig er der en opmærksomhed på, at efterspørgsel ikke alene omhandler antallet af pladser, men også, at tilbudsviften afspejler det, der efterspørges.

De midtjyske kommuner og Region Midtjylland har særligt fokus på to udviklingsområder i Rammeaftale 2023-24:

1. Den nære psykiatri
2. Borgere med komplekse udfordringer

På disse områder vil det tværsektorielle samarbejde fortsat have særlig prioritet i de kommende år. **Hermed ønsker vi at skærpe videns- og evidensarbejdet**, samt handlekraft, så der skabes nye tiltag, der kan imødekomme den efterspørgsel og det udviklingsbehov, vi ser.

De fælles udviklingsområder er beskrevet på de følgende sider, og sætter retningen for de kommende års tværsektorielle samarbejde på det specialiserede sociale område i Midtjylland.

Kompetenceudvikling og rekruttering

Der er en fælles udfordring med rekruttering, fastholdelse og kompetenceudvikling på det specialiserede socialområde. Derfor sættes særligt fokus herpå i arbejdet med udviklingsområderne, så vi sikrer, at borgerne mødes af de rette faglige kompetencer.

Nationale reformer

De nationale reformer, der er på vej på det sociale område i form af evalueringen af det specialiserede socialområde, psykiatriens 10 års plan og "Børnene først", skal løbende adresseres for at vores tilbud til borgerne opfylder de gældende kriterier og standarder for højt specialiserede tilbud.

Styring og økonomi

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem styringsaftalen, hvis primære formål er at beskrive principperne for finansiering, takstberegning og aftaler om køb og salg af pladser for kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region.

Den nære psykiatri

Fortsat fokus på udviklingen af den nære psykiatri – med borgeren i centrum

Den nære psykiatri - forstået som indsatser, der retter sig mod den enkeltes hverdagsliv - spiller en afgørende rolle, når psykisk sygdom skal forebygges, og når borgere skal komme sig efter en psykisk sygdom.

Vi har igennem en årrække arbejdet tæt sammen i region, kommuner og almen praksis for at forbedre den mentale sundhed, og det er vigtigt, at vi rykker endnu tættere sammen og sætter fokus på det fælles ansvar for den nære psykiatri. Det er i det nære, at vi skal arbejde med at øge den mentale sundhed og skabe fælles løsninger, der kan bidrage til at forebygge, at psykisk sygdom opstår og udvikler sig. Dette skal gøres ved at sikre hurtig og let tilgængelig hjælp til de borgere, der har brug for støtte.

Arbejdet med den nære psykiatri i Midtjylland bygger derfor på et tæt tværsektorielt samarbejde mellem Region Midtjylland, de 19 midtjyske kommuner og almen praksis, som er forankret i både Rammaaftalen på det specialiserede socialområde og i Sundhedsaftalen. Mange borgere med psykisk sygdom har komplekse problemer og har derfor brug for et sammenhængende forløb - ofte på tværs af de kommunale forvaltningsområder, den regionale behandlingspsykiatri og almen praksis. Borgerens forløb er et fælles ansvar mellem parterne. **Vi skal desuden løfte området i samarbejde med civilsamfundet og organisationer, der har en vigtig rolle og indsigt i borgerens behov.**

Prioriterede fokusområder i den nære psykiatri

Der er tidligere truffet politisk beslutning om, at det tværsektorielle samarbejde indenfor den nære psykiatri skal prioritere følgende indsatsområder:

- Forbedre den mentale sundhed og mindske mistrivsel hos børn og unge
- Forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom

Stadig flere borgere oplever mistrivsel, ensomhed, stress samt angst, og tendenserne ses især blandt børn og unge. Parterne i samarbejdet om den nære psykiatri er særligt optaget af at skabe fælles løsninger, der kan forebygge mistrivsel og sikre god mental sundhed blandt børn og unge. Blandt andet ved at skabe bedre sammenhæng mellem det almene børneområde og tilbuddene på det specialiserede område.

Samtidig er de mest udsatte borgere med svær psykisk sygdom et prioriteret indsatsområde. Vi kan fx se stigninger i antallet af tvangsindlæggelser samtidig med et højt antal genindlæggelser i psykiatrien. Der arbejdes med at afprøve og udbrede fælles løsninger for svært psykisk syge voksne, der har tilbagevendende behov for støtte og behandling på tværs af region, kommune og almen praksis. Den overordnede målsætning er at forbedre sundheden og sikre bedre sammenhængende patientforløb for voksne med svær psykisk sygdom.

I denne rammeaftaleperiode forventes det samtidig, at der politisk vil blive prioriteret nye fælles indsatsområder i det tværsektorielle samarbejde om psykiatrien. Rammaaftalen vil tage højde for nye politiske prioriteringer og de behov, der opstår i aftaleperioden. Der skal bl.a. særligt tages højde for kompetenceudvikling, rekruttering og fastholdelse af medarbejdere samt **den kommende politiske aftale om en 10-årsplan for psykiatrien**. Det forventes bl.a., at aftalen vil øge kravene til ensartede tilbud i kommunerne til børn og unge i psykisk mistrivsel, øget fokus på forebyggelse af psykisk sygdom samt styrkede indsatser til borgere med svær psykisk sygdom.

Fælles fokus på borgere med komplekse udfordringer

Der opleves fortsat et stigende antal borgere med komplekse udfordringer på både børne-unge- og voksenområdet. De områder og målgrupper, hvor kommunerne tilkendegiver, at de kan være udfordret i at finde de rette tilbud til borgerne, går igen fra tidligere rammeaftaler. Der er tale om målgrupper, hvor der skal tænkes i mere langsigtede løsninger og strategier, der går ud over de 2 år, som rammeaftalen løber.

I Rammeaftale 2023-24 vil de 19 midtjyske kommuner og regionen i fællesskab sætte fokus på kapacitetsplanlægning på tværs af kommuner og region på det længere sigte, så vi sikrer de rette tilbud til borgere med komplekse udfordringer, herunder borgere med udviklingshæmning og psykiatriske udfordringer samt udadreagerende adfærd.

Visionen er at arbejde videre med de opnåede erfaringer fra den foregående rammeaftaleperiode og skabe et fælles afsæt for tilbud til borgere med komplekse udfordringer, hvor vante regler og rammer udfordres med henblik på at søge nye løsninger. Det vil vi gøre via et konstruktivt samarbejde om kvalitets- og kompetenceudvikling, hvor vi udvikler nye typer af tilbud på et videns – og evidensbaseret grundlag og med en kobling til den nationale kontekst i form af evalueringen af det specialiserede socialområde, psykiatriens 10-års plan og "Børnene først". Kompetenceudvikling skal sammen med en særlig opmærksomhed på rekruttering og fastholdelse af medarbejdere sikre, at borgerne mødes af de rette faglige kompetencer.

Vi vil fortsætte dialogen mellem kommuner og region, men også kommunerne imellem, for at fastholde og udbygge det gode samarbejde på socialområdet. Det er vigtigt for os, at invitere handicaporganisationer og andre centrale aktører med ind i denne bevægelse.

Børne- og ungeområdet

Flere kommuner peger på, at der er en øget efterspørgsel på specialiserede tilbud på børne- og unge området. Der er behov for at udvikle tilbudsviften til børn og unge med komplekse udfordringer, herunder autisme, dobbeltdiagnoser generelt, udadreagerende adfærd og flere funktionsnedsættelser.

Børn og unge med komplekse udfordringer kan have behov for støtte fra mange aktører. Fx praktiserende læge, tilbud i den kommunale socialpsykiatri og/eller den regionale psykiatri og ikke mindst indsatser centreret om dagligdagen i forhold til undervisning, beskæftigelse og fritidsliv. Her er det særligt vigtigt at den viden, forældre og netværk omkring barnet eller den unge besidder, inddrages i en sammenhængende indsats.

I Rammeaftale 2023-24 ønskes det at arbejde endnu tættere sammen på tværs om løsninger og ideer til, hvordan vi i et fællesskab mellem kommuner og region kan styrke tilbud og sammenhæng for børn og unge med komplekse udfordringer. Videndeling skal være en integreret del af arbejdet med udviklingsområdet.

Kommunerne vil desuden øge fokus på tidlige og forebyggende indsatser, så der sættes tidligt ind med kvalificerede indsatser, der understøtter barnets eller den unges udvikling, når der opleves begyndende trivselsudfordringer.

Voksenområdet

Flere kommuner oplyser, at de oplever en stigning i antallet af borgere med komplekse udfordringer i form af flere samtidige diagnoser. Der er tale om forskellige kombinationer af problemstillinger inden for autisme, udadreagerende adfærd, psykiatri, misbrug, dobbeltdiagnoser, udviklingshæmning og hjerneskade mv.

Kommunerne kan have vanskeligt ved at finde egnede tilbud til borgere med komplekse udfordringer, der ofte har særlige støttebehov og indsatser på tværs af sektorer. Det har blandt andet betydet en stigende tendens til omkostningstunge enkeltmandsforanstaltninger, som ikke nødvendigvis har den ønskede effekt for den enkelte borger.

I Rammeaftale 2023-24 ønskes vi at arbejde endnu tættere sammen om løsninger og ideer til, hvordan vi i et fællesskab mellem kommuner og region kan skabe nye typer af tilbud og løsninger til voksne borgere med komplekse udfordringer. Videndeling skal være en integreret del af arbejdet med udviklingsområdet.

I forbindelse med udmøntningen af udviklingsområdet på voksenområdet arbejdes med kapacitetsplanlægning og påvirkning af lovgivning for at forbedre rammebetingelserne for tilbuddene på socialområdet.

Styringsaftale

Styringsaftale 2023-24

Rammeaftalen omfatter kommunale og regionale tilbud i den midtjyske region, som anvendes af flere kommuner end driftskommunen.

I Midtjylland er ca. 10.000 pladser inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde omfattet af Rammeaftalen.

Rammeaftalen sætter rammerne for styring af økonomi- og kapacitetsudviklingen på de omfattede tilbud.

Dette sker gennem styringsaftalen, som beskriver principperne for finansiering, takstberegning og afregning i den midtjyske region. Styringsaftalen fastlægger med andre ord spillereglerne for samarbejdet mellem køber og sælger.

Styringsaftale 2023-24 er bilag 1 til rammeaftalen og kan tilgås via dette [link](#)

Takstafale for perioden xxxx

De 19 kommuner og Region Midtjylland indgår i forbindelse med fastlæggelsen af Rammeaftale 2023-2024 følgende aftale om udvikling i taksterne i perioden xxxx:

Takstafale er under afklaring

Forhold om udmøntning af takstafalen til administrativt brug er uddybet i styringsaftalen (bilag 1) .

Styringsaftale 2023-24 er på alle væsentlige punkter en videreførelse af de gældende administrative aftaler om finansiering, takstberegning og afregning.

Øget gennemsigtighed i takststrukturen

Regeringen og KL aftalte med økonomiaftalen for 2020 at igangsætte en række initiativer, der bidrager til at skabe mere gennemsigtighed i takststrukturen:

- Der arbejdes fortsat med justering af takstmodellen, så taksterne fremadrettet opdeles i en basis- og en ydelsestakst. Social- og Indenrigsministeriet har med inddragelse af KL, Danske Regioner og Finansministeriet igangsat et arbejde med henblik på at ændre finansieringsbekendtgørelsen, som tidligst træder i kraft for taksterne for 2024.
- Finansieringsmodel for sundhedslovsydelser til borgere på botilbud er ændret, så omkostninger til sundhedsfaglig behandling, der er led i opholdet, indregnes i taksterne på botilbud og så borgerens aktuelle opholdskommunes udgifter til øvrige sundhedslovsydelser dækkes af den tidligere opholdskommune. Dette trådte i kraft 1. juli 2022.
- Med henblik på at styrke kommunernes køberrolle og understøtte kontraktstyringen, er der udarbejdet en standardkontrakt, som kommuner og leverandører kan anvende i forbindelse med køb og salg af ydelser og indsatser på det specialiserede socialområde. Det er aftalt administrativt mellem kommuner og region, at vi bruger standardkontrakten i Midtjylland.

Tværregional koordinations

I Midtjylland er der en fælles forståelse af, at den enkelte kommune ikke nødvendigvis selv er i stand til at drive specialiserede tilbud og varetage samtlige indsatser, der imødekommer alle borgernes behov. Kommunerne samarbejder derfor med hinanden og regionen om at koordinere og sikre, at de fornødne indsatser er til rådighed for borgerne på tværs af kommunegrænserne.

Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

Kommunerne har i forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen ansvaret for at sikre koordinations nationalt i forhold til de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger samt den sikrede boform Kofoedsminde. Der findes 10 lands- og landsdelsdækkende tilbud samt 8 tilbud med sikrede afdelinger på landsplan.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud er højt specialiserede undervisningstilbud med få borgere i målgruppen. Tilbuddenes udvikling i forhold til kapacitet og belægning er nærmere beskrevet i rammeaftalens bilag 2 ([link](#)), som er et fælles bilag til rammeaftalerne i de 5 regioner. Det vurderes, at der er en god sammenhæng mellem kapacitet og belægning på de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud.

I forhold til de sikrede afdelinger, er der på baggrund af stigende efterspørgsel etableret ekstra midlertidig kapacitet. Samtidig er der nedsat en national arbejdsgruppe, der følger udviklingen i sociale anbringelser på de sikrede afdelinger med henblik på at finde alternativer. I Midtjylland indgår de sikrede institutioner Koglen og Grenen, som drives af Region Midtjylland, i den tværregionale koordinations.

I forhold til den sikrede boform Kofoedsminde er der i regi af Social- og Indenrigsministeriet nedsat en arbejdsgruppe, der skal undersøge og komme med mulige løsningsmodeller i forhold til finansieringsmodellen samt udviklingen i målgruppen og kvaliteten i tilbuddet til domfældte borgere med udviklingshæmning.

Centrale udmeldinger fra Socialstyrelsen

Socialstyrelsen har kompetence til at udmelde målgrupper og særlige indsatser, hvor det vurderes, at der er behov for øget koordinations eller planlægning på tværs af kommuner og regioner for at sikre og videreudvikle den mest specialiserede indsats. Formålet er at sikre, at de nødvendige højt specialiserede indsatser og tilbud tilpasset målgruppens behov er til stede på nationalt plan og er tilgængelige for kommunerne.

I forbindelse med Rammeaftale 2021-22 udsendte Socialstyrelsen tre centrale udmeldinger, som kommunerne har afrapporteret på:

- Borgere svære spiseforstyrrelser
- Udsatte gravide med et skadeligt rusmiddelbrug
- Borgere med udviklingshæmning og dom med behov for anbringelse i sikret afdeling

Socialstyrelsen har afsluttet behandlingen af den centrale udmelding for borgere med svære spiseforstyrrelser. På baggrund af afrapporteringerne har Socialstyrelsen vurderet, at der på nationalt plan er en tilstrækkelig koordinations, der sikrer det fornødne udbud af højt specialiserede indsatser til målgruppen.

Socialstyrelsen er fortsat ved at behandle kommunernes afrapporteringer på de to øvrige centrale udmeldinger.

Bilag til Rammeaftale 2023-24

Rammeaftalens bilag

1. Styringsaftale 2023-24
2. Lands- og landsdækkende tilbud og sikrede afdelinger
3. Udviklingsplan, Landsbyen Sølund
4. Organisering af det fælleskommunale samarbejde i Midtjylland
5. Tilbudsviften (gældende takstfil)

Rammeaftalen med bilag kan findes på hjemmesiden:

<https://sekretariatmidtjylland.viborg.dk/social/rammeaftaler/>

Kontakt

Fælleskommunalt Social- og Sundhedssekretariat i Midtjylland
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Hjemmeside: <https://sekretariatmidtjylland.viborg.dk>

Mail: takst@viborg.dk

Tlf: 41 71 99 98